

V rodine

Z príjazdovej cesty odskakuje štrk. Elena miluje ten zvuk – to tiché vŕzganie pneumatík, čo v *rodine* rozhrňa drobné kamienky a približuje sa. Približuje, to je to správne slovo. Posledných dvadsať rokov má pocit, akoby sa od nej všetko skôr vzdalo.

„Mami?“

V hale sa od stien odráža mäkký barytón.

„V kuchyni.“

Schválne mu nejde naproti a napína sa do poslednej chvíle. Teraz odkopol topánky pod botník. Teraz hodil kabát premočený od rýchlo sa topiaceho snehu na vešiak. Teraz neisto prechádza po studenej dlážke iba v ponožkách, ten kvetináč v rohu tu naposledy nebol...

„Mami!“

Už cíti jeho strnisko na lícach.

„Stanko.“

Plnými dúškami vdychuje sviatočnosť chvíle v *rodine*. Jej jediný syn. S ňou. Tu a ešte nie sú Vianoce.

„Úprimnú sústrasť, dúfam, že veľmi netrpel...“

Pokrčí plecami. V skutočnosti veľmi dobre pozná odpoveď. V skutočnosti by chcela vedieť, či prišiel sám alebo nie. V skutočnosti len dúfa, že nie.

„Sára...?“

„Ešte spí. Prišla včera posledným vlakom.“

„Kedy to začína?“

„O desiatej.“

„Bude tam aj...?“

„Ja neviem, Stanko.“

Sneží. Sneží, keď nechávajú odostlané teplé postele, aj keď vŕzgajú v kuchyni odsúvajúce a zasúvajúce sa stoličky. Sneží, keď kráčajú po príjazdovej ceste a neodskakuje im od nôh štrk. Sneží v *rodine*.

„Má to aj s kulisou,“ povie Sára s typickým úškľabkom, ale nikto nezareaguje.

Sneží, keď prechádzajú medzi studenými lavicami, šacovaní desiatkami párov očí.

„Prečo musíme sedieť vpredu?“

Stále hovorí iba Sára.

„Prečo je tu ona?“ poruší Stano moratórium v *rodine*.

Nastane trápna chvíľa nečakaného očného kontaktu prichádzajúcej trojice s dievčaťom, ktoré plače a má malý kufor na kolieskach. Vyzerá, že každú chvíľu od rozpakov niečo povie – Elena vyzerá, že každú chvíľu od rozpakov niečo povie. Dievča posunie malý kufor na kolieskach, sadnú si. Nikto nič nepovie. V *rodine* je ticho.

Sneží, preto stoja na schodoch pred kostolom, nie vedľa kopy čerstvej hliny.

„Úprimnú sústrasť.“

Pozostalí sa rýchlo míňajú. Okamih ďalšieho nechceného stretu *v rodine* je bližšie.

„Úprimnú sústrasť...“

Stano vyzerá ako prezidentská stráž, tak húževnato drží ruky vedľa tela. Dievča, čo plakalo, uspeje u Eleny.

„Ďakujem.“

Trápna chvíľa ticha *v rodine* trvá dve sekundy.

„Kar je u nás doma,“ Elena neberie do úvahy Stanove rozhorčené nádychy „Mama!“

Dievča prikývne, oni traja sa otočia a odchádzajú *v rodine*. Dievča za nimi ťahá malý kufor na kolieskach.

„Ďakujeme, že ste prišli.“

Za čiernymi kabátmi sa *v rodine* postupne zatvárajú dvere.

„Monika, odpraceš zo stola, prosím ťa?“

Elena pozorne sleduje bacuľaté ruky nevesty, na ktorých balansujú taniere s rozmazanou šľahačkou. Nerozmýšľa nad ničím, je unavená z celého dňa *v rodine*. Nerozmýšľa ani nad tou pomaľovanou figurínou v tesnej drevenej škatuli. To už dávno nie je nikto, o kom by stálo za to rozmýšľať. Keby to záležalo iba od nej, varila by dnes celý deň paradajkový pretlak, aby si ho mohli Stano a Sára zobrať dosť na celý rok. Ale *v rodine* boli odjakživa konvencie. Kým neprišlo to dievča, čo sa práve zberá na odchod a robí jej starosti. To dievča nepozná význam *v rodine* a napriek tomu plakalo. Plakalo, lebo je to jeho dieťa, nie jej, za ním predsa odišiel, keď ho vlastné deti prestali baviť. Ona sa nechcela rozchádzať, ona ho milovala tak, ako sa má *v rodine* – od ruky na stehne počas návštev známych po želanie dobrej chuti pri nedeľnom obede, ani o milimeter viac. Konvencie sú konvencie.

„Tak ja teda idem na vlak.“

Sneží.

„V takomto počasí sem nič nepríde, ani neodíde.“

Pozerajú na seba, Elena nevie, čo očakávať.

„Máte tu kde prespať?“

Vie, že sa pýta zbytočne, toto dievča a jeho malý kufor na kolieskach tu nikdy nikto nevidel.

Elena sa nikdy nepýta zbytočne.

„Pôjdem do nejakého hotela...“

„Tu nič také nie je.“

Ako keby to robila naschvál – myslí si, že dievča si určite myslí, že to robí naschvál.

„Ostaňte tu na noc.“

Takmer búra konvencie. Ale *v rodine* sa to niekedy môže.

„Ale to...“

„Máte nejakú inú možnosť?“

Dievča nemôže odporovať, len sa cíti hlúpo. Zovrie rúčku malého kufra na kolieskach a Elena rozmýšľa, čo by bolo, keby sa nikdy nenarodilo. Možno by dokončili tú prístavbu za domom, ako *v každej* poriadnej *rodine*.

„Od večere si ju vyštváť nemusel.“

„Už aj tebe preskočilo?“

Sárin pohodlný pokus ostať na neutrálnom území nevychádza.

„Vám vôbec dochádza, koho máme v dome a koho si tu hostíte ako kráľovnú zo Sáby?“

„Nikto tu nikoho nehostí.“

Elena nenápadne sleduje ľudí rozsadených okolo stola, rovnako ako ona hrdých, že sú v *rodine* a nie na tej opačnej strane. Počíta, koľko skutočných vecí si nikdy vďaka dievčaťu s kufríkom na kolieskach nemuseli povedať.

„Mala ju nechať zamrznúť na stanici? Je to naša sestra...“

„To nie je moja sestra!“ Stano sa ohradí tak, že prevrhne všetko v okruhu pol metra, takmer aj stôl. „Je to nejaký otcov pankhart, to je všetko.“

Nikto nepovie „Sú tu deti!“, lebo vlastné deti sú každému ukradnuté. Len kvôli cudzím sa občas zvykne robiť cirkus.

„Mali by ste sa k nej správať slušne.“

„Prečo?“

Elena chvíľu neodpovie. Dusno v *rodine* je jej špecialita.

„Lebo na ňu otec všetko prepísal. Aj dom.“

Nastane ticho. Také to predvianočné v *rodine*, kde sa každý ostýcha nahlas povedať, že po Štedrej večeri má iný program.

„To je blbosť,“ Stano opatrne zbiera ochromené zvyšky hnevu. „Prečo by to robil?“

„To sa ho už neopýtame.“

Tentokrát aj Sára vyzerá, že vykrikuje, alebo aspoň do niečoho tresne.

„Tak ale musí nás minimálne vyplatiť, nie?“ rozrastá sa rodinný kruh o Moniku.

„Dom bol celý jeho – teraz je jej. Nemusí nič.“

Elena vie, že ju budú nenávidieť za to, že o tom vedela už dávno a nepovedala ani slovo, rovnako, ako to dievča s kufríkom na kolieskach, ktoré sedí o poschodie vyššie a nič netuší. Je to koniec koncov len jej problém - po sviatkoch, prázdninách a pohreboch prestáva v *rodine* existovať. Jej strecha nad hlavou. Ale zabudla na prirodzenú rodinnú teritoriálnosť.

„Čo s ňou teda urobíme?“ predhadzuje Stano do rodinnej diskusie. „Nemôžeme sa tu toho len tak vzdať.“

„Nemôžeme ju vydediť?“

„Otec predsa kedysi chodil k psychológovi – nedal by sa napadnúť závet z dôvodu nepričetnosti?“

„A čo tá jej matka, nebola to nejaká prostitútko? Nemôžeme to zvaliť na to, že si len od otca nechala urobiť dieťa, aby ju zabezpečil?“

„Podľa mňa je naša jediná šanca, že sa jej niečo stane do dedičského konania...“

Elena nevie, že to dievča s kufríkom na kolieskach v skutočnosti nesedí o poschodie vyššie a všetko počuje a chápe. Chápe, že ak teraz vyjde do snehovej búrky za oknom, možno zmrzne, kým sa dovolá nejakej slušnej taxi službe, ale chápe aj to, že nakoniec môže byť celkom rada, keď nikdy nepoznala, čo znamená v *rodine*.